

Zimmet Suçu

1-ZİMMET KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİM, KORUNAN HUKUKİ DEĞER

1.1 Genel Açıklama

Zimmet suçu, 5237 sayılı TCK'nın "Özel Hükümler" başlıklı ikinci kitabının dördüncü kısmında "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler" in" ilk bölümünde yer alan "Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar" arasında 247 ile 249. maddeler arasında düzenlenmiştir.

5237 sayılı TCK' nın 247. maddesi şu şekildedir;

1)Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

2)Suçun zimmetin açığa çıkmasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

3)Zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilebilir.

Suçla ilgili etkin pişmanlık hali, 248. maddede;

"1) Soruşturma başlamadan önce zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi kadar indirilir.

2) Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir." şeklinde düzenlenmiştir.

Daha az cezayı gerektiren hal ise 249. maddede;

"1) Zimmet suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir." şeklinde düzenlenmiştir.

Zimmet suçu 765 sayılı ETCK' nın 202. maddesinde;

"Görevi sebebiyle kendisine tevdi olunan veya muhafaza, denetim ve sorumluluğu altında bulunan para veya para yerine geçen evrak veya senetler veya diğer malları zimmetine geçirirsen memura altı yıldan on iki yıla kadar ağır hapis ve meydana gelen zararın bir misli kadar ağır para cezası verilir.

Yukarıdaki fıkrada gösterilen cürüm dairesini aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmiş ise faile on iki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç misli kadar ağır para cezası verilir.

Zararın kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmiş olması halinde yukarıdaki fıkralarda yazılı cezaların yarısı, ödeme hükümden önce gerçekleştirilmiş ise üçte biri indirilir.

Meydana gelen zararın ödenmemesi halinde mahkemece ödettilmesine re 'sen hükmolunur.

Bu fiiller kamu bankları aleyhine işlenmiş ise faile verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.” şeklinde düzenlenmiştir.

765 sayılı TCK ile 5237 sayılı TCK'yı karşılaştırdığımız zaman eski düzenleme ile yeni düzenleme birbiriyle örtüşmektedir diyebiliriz.

İki kanundaki metinleri incelediğimizde şu farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

a)Zimmet suçunun faili 765 sayılı TCK'da “memur” iken 5237 sayılı TCK'da kamu görevlisidir.

b)Suçun konusu 765 sayılı TCK'da “para veya para yerine geçen evrak veya senetler veya diğer mallar” şeklinde ifade edilirken, 5237 sayılı TCK'da suç konusu “mal” olarak ifade edilmiştir.

c)5237 sayılı TCK'da “kullanma zimmeti” kavramı düzenlenmiştir.

d)5237 sayılı TCK'da “etkin pişmanlık” düzenlenmiştir. 765 sayılı TCK'da benze biz düzenleme olmasına karşın uygulanan indirim oranları farklılık arz etmektedir.

e)İki kanun arasındaki farklardan biri de uygulanacak cezalara ilişkindir. 765 sayılı TCK'da zimmet suçunun cezası “altı yıldan on iki yıla kadar ağır hapis ve meydana gelen zararın bir misli kadar ağır para cezası”, nitelikli zimmetin ise “on iki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç misli kadar ağır para cezası” iken, 5237 sayılı TCK sisteminde nispi para cezasına yer verilmemiştir. Ayrıca hapis cezaları da ağır ve hafif olarak ayrılmamaktadır. 5237 sayılı TCK' da zimmet suçunun cezası “beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezası” nitelikli zimmetin ise “ verilecek ceza yarı oranında artırılır” şeklinde düzenlenmiştir.

1.2-Tarihsel Gelişim

Zimmet, Roma Hukuku'nda “peculatus publicus veya “pecaulatus” olarak adlandırılmakla beraber bir çeşit hırsızlık olarak nitelendirilmektedir[1]. “Pecus, koyun sürüsü anlamına gelmekte, o zamanın tek zenginlik kaynağı koyun sürüsü olması dolayısıyla tanrılara veya devlete ait olan malların zimmete geçirilmesi hırsızlığı önemli bir türü olarak cezalandırılmaktaydı.[2]”

Cermen Hukukunda, Cermen kavimlerinin devlet ve hükümet şekillerinin basitliğinden görev suçları kavram olarak bulunmuyordu[3]. Ortaçağda 1532' de yürürlüğe giren Carolina' da da bu şekilde bir suçta rastlanmamıştır[4].

Eski Fransız Hukukunda zimmet suçu mevcut olmakla beraber Roma Hukukunda olduğu gibi “peculat” olarak adlandırılıyordu[5]. Bu terim para ve diğer şeylerin tahsildarlar ve diğer memurlar tarafından alınmasını aynı zamanda parada sahteciliği de içeriyordu[6]. 1971 Fransız Ceza Kanunu “peculat” terimini kullanmamış sadece kamu görevlisinin kendisine hizmet sebebiyle verilen para ve diğer şeyleri zimmetlerine geçirmelerini cezalandırıyordu. Sonraki 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nda da bu hükümler yer almıştır[7].

İslam Ceza Hukuku'nda had cezası ile kısas ve diyet gerektiren suçlarda zimmet yer almamaktadır. Buna göre zimmet İslam Hukuku'nda aziren cezalandırılan bir suçtur[8].

Osmanlı Ceza Hukuku, İslam Ceza Hukuku'nu esas almış ve ilk kuruluşundan itibaren yürürlükteki ceza hukuku olagelmıştır. Tazir kapsamındaki suçlarla ilgili padişahlar kanunnamelerde suçlar tespit

etmişlerdir. Bu kanunnamelerde zimmeti düzenleyen özel bir hüküm bulunmamaktadır[9].

Tazminat 'tan sonra yürürlüğe giren 1840 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayununda da doğrudan zimmet suçu düzenlenmemiştir. Bu kanunun 6. Faslının 1. ve devamı maddelerinde bulunan ve devlet memurları tarafından gerçekleştirilen eylem "devlet malını çalmak suçu" zimmet halinde de uygulanabiliyordu. Bu düzenlemeyle devlet malını çalanlar rütbeleri fark etmeksizin yargılanır, suçu ispatlandığı takdirde, çaldıkları şey geri alınır ve bu kişilere bir daha kamu görevi verilmemek kaydıyla rütbeleri alınır, üç sene kürek cezasına çarptırılırdı[10].

1858 tarihli Fransız Ceza Kanunname-i Hümayununun 1. Babının "Sirkati Emvali Miriye ve İrtikâb-ı Saire" başlığını taşıyan 4. Faslında zimmet suçu yer almaktaydı[11] ve zimmetine devlet malı geçire geçiren veya üçüncü şahsa geçmesine izin veren mülkiye veya maliye memurları cezalandırılıyordu. Maddede her ne kadar mülkiye ve maliye memurları denilse de ilmiye, adliye, nafia, maarif ve zaptiye memurlarını da kapsadığı ileri sürülüyordu. Memurlar devlete iade kastıyla hareket etseler bile eylem suç teşkil ediyordu[12].

Daha sonra bu kanun değiştirilmiş ve yeni kanunun 82. Maddesinde zimmet suçu, " Kendisine mevdu olan veya hasb-el vazife taht-ı muhafazasında bulunan nukut veya nukut hükmündeki evrak ve senedat ve sair emvali zimmetine geçiren veya temellük eden memur üç aydan üç seneye kadar hapsolunur. Zimmetine emvali miriyeyi geçiren memur herhalde muvakkaten veya müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrum edilir" şeklinde belirtilmiştir[13].

Zimmet suçu Cumhuriyet döneminde ilk defa 1926 yılında 765 sayılı TCK'da düzenlendi. Bu düzenleme 1933, 1953, 1990 yılında çıkan kanunlarla değiştirildi.

Suçun düzenlendiğinde ilk metinde basit hali için üç ay hapis cezası öngörülürken, 1990 yılında yapılan değişiklikle, 6 yıla kadar hapis ağır hapis cezası öngörülürmüştür[14].

1.3-Korunan Hukuki Değer

"Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar" dan olan zimmetin koruduğu hukuki değere ilişkin iki farklı görüş bulunmaktadır[15]. Birinci görüşe göre; zimmet suçu devletin ihlal edilen mali menfaatlerinin korunması amacıyla düzenlenmiştir. Bu şekilde zimmet suçu, kalpazanlık, kamu kredisine zarar verme, devlete ait mallara zarar verme suçları yanında düzenlenmiştir. Bu görüşün sonucu bu suçu devlet mallarını idare yükümlülüğü olmayan tarafından da işlenebilmesidir[16].

İkinci görüşe göre zimmet bir taraftan kamu görevlilerinin taşıması gereken sadakat yükümlülüğüne aykırıdır, diğer taraftan icra ettikleri fonksiyon sebebiyle vatandaşların duyması gereken itimadın, güvenin zedelenmesidir. Böyle olduğu takdirde zimmet bir görev suçudur ve kamu idaresinin güvenirliğine ve işleyişine karşı suçlar arasında yer almalıdır.

5237 sayılı TCK' da zimmet suçu, kamu idaresinin güvenirliğine ve işleyişine karşı suçlar arasında düzenlenmiştir. Bu bakımdan ikinci görüşün benimsendiği söylenebilir. Madde gerekçesinde, "kamu görevlisi, bu görevi dolayısıyla zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu mallar üzerinde ancak görevinin gerektiği şekilde tasarrufta bulunabilir. Madde metninde, kamu görevlisinin bu mallar üzerindeki görevinin gerekleriyle bağdaşmayan bir surette tasarrufta bulunması bu malları kendisinin veya başkasının zimmetine geçirmesi suç olarak tanımlanmıştır" denilerek ikinci görüşe uygun bir düzenleme olduğu anlaşılmaktadır[17].

Yargıtay'ın konuya ilişkin tespiti, "bu suçla korunan; mülkiyet değil kamu hizmeti ve görevidir[18]", "Kanunun 202. maddesi hükmü ile korumaya çalıştığı yarar zimmete geçirilen şeyin mülkiyeti değildir. Kanun bu hükmü ile memura güvenin sürekli olmasındaki toplum yararını korumak amacı gütmektedir.[19]", şeklindedir.

Yargıtay uygulamasından çıkan sonuç, bu suçla korunan hukuki değerın devlet idaresine karşı duyulan güven olduğudur.

2-SUÇUN MADDİ UNSURLARI

2.1-Fiil ve Netice

2.1.1-Fiil

Zimmete geçirme eylemi, icra-i bir hareketle gerçekleşebileceği gibi, ihmali bir hareketle de gerçekleşebilir. Yargıtay 4. CD'nin 01.12.1997 tarihli kararı da[20] bu görüş doğrultusunda olup şu şekildedir; "Noter olan sanığın damga vergisi, noterlik harcı, değerli kağıt bedeli ve katma değer vergisi olarak tahsil ettiği paraları yetkili makama yatırmama biçimindeki eylemleri TCK'nın 202. Ve 80. Maddelerindeki uygulamalarını gerektirir zincirleme zimmet suçunu oluşturur."

Zimmete geçirme değişik biçimlerde gerçekleşebilir. Kendisi veya başka kişilerin mal varlığına dahil etmek veya satmak, değiştirmek, kullanmak suretiyle karşılığında bedel elde etmek örnek olarak sayılabilir. Suç konusunun, failin mal varlığında kaldığı sürenin uzun veya kısa oluşu da suç bakımından bir önem arz etmez[21].

Zimmete geçirme ile zilyetliğin kötüye kullanılmasını karıştırmamak gereklidir. Harcama biçimi takdire bağlı bir paranın israf edilmesi mal edinme unsuru olmadığı için zimmet suçunu oluşturmaz[22].

Zimmet konusunu karşılayacak teminatın varlığı, suçun oluşmasını engellemez[23]. Kamu kurumlarında para ve değerler üzerinde tasarrufta bulunan kamu görevlilerinden muhtemel suiistimallere karşılık bir teminat alınmış olabilir. Bu teminat ileride doğabilecek zararları teminat altına almaktadır. Teminatın amacı ödeneği sağlamaktan ibaret olup ileride meydana gelen suçü meşrulaştırma özelliği olamaz. Onun için teminatın varlığı suçü ortadan kaldırmaz. Teminatın miktarı zararı tamamen karşılanmış olsa bile zimmet suçü meydana gelir[24].

2.1.Netice

Suçun maddi unsurlarından biri de neticedir. Suçun kanuni tanımında ifade edilen fiilin dış dünyada meydana getirdiği değişikliğe netice denir. 5237 sayılı TCK'ya hakim olan suç teorisi, "her suçun neticesi vardır" şeklinde ifade edilen yerleşik görüşü benimsemektedir. Böylelikle "neticesi harekete bitişik" veya "neticesi hareketten ayrı" suç ayırımının bir önemi bulunmamaktadır.

İnceleme konumuz olan zimmet, "sırf hareket suçü" niteliğinde olup ani suçtur. Fail, suç konusu malı zimmetine geçirdiği anda suç tamamlanır[25].

2.2-Fail ve Mağdur

2.2.1-Suçun Faili

Zimmet suçunun faili kamu görevlisidir. Kişinin kamu görevlisi olup olmadığının belirlenmesinde, ifa

ettiği görevin niteliğinin göz önünde bulundurulması gerekir[26]. Zimmet suçu bu bakımdan özgü suç olma özelliği taşır. Bu bakımdan suçun kamu görevlisi olmayan kişi tarafından işlenmesi halinde, güveni kötüye kullanma suçu meydana gelir.

TCK'nın 6. Maddesine göre "kamu görevlisi" deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir suretle sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi anlaşılır.[27]

Suçun oluşumu için bir zararın meydana gelmesi gerekmektedir. Bu suç mala karşı suçlardan değil, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlardandır. Asıl olan zarar kamu idaresinin güvenilirliğini zedelenmesidir[28].

Kamu görevlisi olmaktan başka zimmet suçunda zimmete konu malın kamu görevlisine görevi dolayısıyla ile devredilmiş olması veya söz konusu mal üzerinde koruma ve gözetim yükümlülüğünün bulunması gerekir.

Failin suç işlediği sırada kamu görevlisi olması yeterlidir. Sonradan bu sıfatı kaybetmesi veya fiili vazife sırasında olmadığı sırada eylemi gerçekleştirmesi, suçun oluşması bakımından önem taşımaz. Fiilin tatil günü veya mesai haricinde de işlenmesi mümkündür.

Kamu görevlisi olmamakla birlikte, görevleri dolayısıyla memur sayılmaları veya bağlı buldukları kurumun malvarlığına karşı işledikleri suçlarda memur gibi cezalandırılmaları yönünden hükümler getirilmiştir. Öyleyse suçun faili, memur olan veya özel yasalar gereği işledikleri zimmet suçundan dolayı memur gibi hüküm kurulacakları açıklananlardır. Yargıtay'ın 28.05.2003 tarihli kararında; SSK müdürlüğüne bağlı kağıt matbaasında görevli olan teknisyen yardımcısının kağıt ambar sorumlusu olarak görevlendirildikten sonra ambarda bulunan kağıtları satması suretiyle meydana gelen suçun zimmet olarak kabul etmiştir[29].

Özel kanunlarda memur gibi sorumlu tutulacakları belirten kimseleri 5252 sayılı yürürlük kanununun 38/1. Maddesi uyarınca kamu görevlisi olması gerekir[30].

Devletin faaliyetlerinin genişliği ve karmaşıklığı karşısında 765 sayılı TCK'nın 279. Maddesindeki "memur" tanımının ihtiyaçlara yanıt vermediğini gözetken kanun koyucu, bazı kurumların kuruluşlarını düzenleyen özel kanunlarında "kamu personelinin ifa ettikleri görevlerinden doğan suçlarından dolayı ceza kanunu uygulamasında memur sayılacakları" özel kanunlarda düzenlemiştir.

Failin asker olması durumunda, Askeri Ceza Kanunu'nun 131. Maddesinde özel hüküm bulunduğundan, bu özel kanun uygulanacaktır. Askeri Ceza Kanunu'nun 3. Maddesine göre askeri şahıslardan, mareşalden asteğmene kadar subaylar, astsubaylar, Milli Savunma Bakanlığı ile silahlı kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel, uzman, jandarma ve uzman erbaşlar, erbaş ve erler ile askeri öğrencilerdir. TCK'dan farklı olarak mal aleyhine işlenen suçlar bölümünde düzenlenen Askeri CK' nun 131. Maddesine göre "askeri bir hizmet yaparken veya vazifeyi suiistimal ederek bir hizmet veya vazifeden ötürü tevdi veya emanet edilmiş olan, olmasa bile her türlü askeri erzak, eşya veya hayvanları çalanlar veya zimmetine geçirenler veya ihtilas edenler" şeklinde özel hüküm bulunmaktadır. Askeri CK' nun 10. Maddesinde kimlerin asker oldukları sayılmış olduğundan, buna göre de fail açısından ayırım yapılabilecektir[31].

2.2.2-Suçun Mağduru

Kamu idaresi aleyhine işlenen suçlardan olan zimmet suçunda mağdur devlettir[32]. Memurun eylemi

ile kişinin devlete olan güveni sarsılmaktadır. Zimmet konusunun devlete veya bireye ait olması arasında fark yoktur. Önemli olan fail tarafından mal edinilen para veya eşyanın görevi nedeniyle kendisine teslim edilmiş olması veya görevi sorumluluğu altında bulunması gerektiğidir.

2.3-Suçun Konusu

5237 sayılı TCK'nın 247. Maddesine göre zimmetin konusu, maldır. TCK tekrarlardan kaçınmak amacıyla genel bir ifade kullanmış ve zimmete konu olan eşyanın "mal" olduğunu belirtmiştir.

Eşya kavramı ile eş anlamlı olarak ifade edilen mal kavramı doktrinde üzerinde ferdi hakimiyet sağlanabilecek iktisadi bir değer taşıyan kişi dışı cismani varlık, şeklinde tanımlanmaktadır. Mal edinmeye ya da aynı haklara konu olabilen her şey eşya ve mal olarak kabul edilir[33].

5237 sayılı TCK'daki "mal" kavramı, misli veya gayri misli, ekonomik değer taşıyan her türlü malı ifade eder. Burada önem arz eden söz konusu şeylerin, mameleki bir değere sahip olmasıdır. TCK açısından da, paranın, mal kavramı içinde yer aldığı söylenebilir. Bununla birlikte paranın ekonomik anlamda mal olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. TCK'nın 198. Maddesine göre " devlet tarafından ihraç edilip de hamiline yazılı bonolar, hisse senetleri, tahviller ve kuponlar, yetkili kurumlar tarafından çıkarılmış olup da kanunen tedavül eden senetler, tahviller ve evrak ile milli ziynet altınları, para hükmündedir" şeklinde açıklanmıştır[34].

2.3.1-Zimmete Konu Olan Eşyanın Nitelikleri

Zimmete konu eşya 5237 sayılı TCK'na göre kamu görevlisine görevi sebebiyle devredilmiş veya koruma gözetimi ile yükümlü olduğu eşya hakkında gerçekleşebilir.

Devredilmeyen eşyanın mal edinilmesi, zimmet suçuna değil, diğer unsurları da bulunmak kaydıyla "görevi kötüye kullanma veya emniyeti suiistimal suçlarına vücut verir. Failin kullandığı icbar ve aldatıcı hareketlerle ikna edilerek sağlanan devir, zimmet değil, diğer unsurları da bulundurmak şartıyla irtikap ve dolandırıcılık suçunu oluşturur.

2.3.1.1-Zimmete Konu Malın Zilyetliğin Görev Dolayısıyla Devredilmiş Olması

Zimmet suçunun oluşabilmesi için, suçun konusu olan malın zilyetliğinin kamu görevlisi olan faille görevi nedeni ile devredilmiş olması veya o mal üzerinde failin koruma ve gözetim yükümlülüğünün bulunması gerekir. Malın kamu görevlisine resmen teslim ve tesellüm muamelesi ile tevdi edilmiş olması önemli değildir. Bu nedenle failin mal üzerinde tasarrufa yetkili olması, yani hukuken zilyet olması yeterlidir. Zilyetliğin devri iki şekilde gerçekleşmektedir. Bunlar zilyetliğin vasıtalı ve vasıtasız teslimi şeklindedir.

2.3.1.2-Kamu Görevlisinin Zimmete Konu Malın Koruma ve Gözetimiyle Yükümlü Olması

Zimmet suçunun oluşması için bir malın zilyetliğinin kamu görevlisine devredilmiş olması şart değildir. Kamu görevlisinin bu mal üzerinde koruma ve gözetim yükümlülüğünün bulunması halinde de zimmet suçu oluşur. Bu noktada önemli olan koruma ve gözetim yükümlülüğünün yine görev dolayısıyla olması gerekliliğidir.

Ayrıca zimmet suçu, malın sadece kamu hizmeti için tahsis edilen amacının dışında idarenin menfaatleri için kullanma halinde de gerçekleşebilir. Bu durumda özel menfaatlerin bulunması şartı aranır.

Sağlanan menfaat faile görevi sebebiyle değil de, memura duyulan kişisel güven sonucu devredilen mal üzerinde zimmet suçu işlenemez. Çünkü burada devlet idaresine duyulan güven değil, memurun kişiliğine duyulan güven ihlal edilmektedir ve suçun diğer unsurları da somut olayda mevcut ise güveni kötüye kullanma suçu oluşmuş olabilir.

2.3.2-Zimmete Konu Eşyanın Aidiyeti

Suçta konu olan malın şahıslara veya devlete ait olmasında herhangi bir fark yoktur[35].

Bu suç tipinde korunan hukuki yarar, kamu idaresine karşı olan güven olup zimmete geçirilen şeyin mülkiyeti değildir. Korunan hukuki yarar kamu idaresine karşı olan güven olduğu için kamu görevlisine görevi gereği mal teslim edilir edilmez artık koruması gereken o malın mülkiyeti değil, o kişiye duyulan güvendir[36].

3.SUÇUN MANEVİ UNSURLARI

Zimmet suçu kasten işlenebilen bir suç olup, taksirli hali cezalandırılmamıştır[37]. Olası kastla da bu suçun işlenebilmesi mümkündür.

5237 sayılı TCK'da doğrudan ve olası kast ayrımı kabul edilmiş olup, fail, suçun tüm unsurlarını bilerek ve sonucunu isteyerek hareket etmelidir. Kastın bilme ve isteme unsurları oluşmalıdır.

Failin kendisi ve başkası için menfaat temin etmek üzere bilerek ve isteyerek idarenin malı veya parasını mal edinmesi gerekir. İdarenin kendi şahsi malı gibi kullanılması halinde durum budur. Menfaat maddi olabileceği gibi manevi de olabilir.

Yukarıda açıkladığımız gibi bu suç olası kastla da işlenebilir. Zimmet suçunun oluşabilmesi için, failin suç konusu malın görevi nedeniyle zilyetliğin kendisine devredilmiş olduğunu veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu bir mal olduğunu, bu malın ekonomik bir değerinin olduğunu, suç konusu mal üzerinde görevinin gerekleriyle bağdaşmayan bir suretle tasarrufta bulunduğunu, nitelikli zimmet açısından zimmetin açığa çıkmaması için hileli davranışlarda bulunduğunu bilmesi yeterlidir. Ayrıca "temellük", "haksız çıkar sağlama" şeklinde özel kast aranmaz. Bu suç taksir veya bilinçli taksirle işlenemez.

Yani bilgisizlik ve yetersizlik halinde kastın varlığından bahsedilmeyecek, zimmet suçu açısından cezai sorumluluk doğmayacaktır.

4-SUÇUN HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Hukuka aykırılık bakımından örf ve adet suçun unsurlarından birini ortadan kaldırarak failin zimmete geçirme veya mal edinmenin mahiyetini değiştirmektedir. Mesela memur daire kağıtlarını, kendi mektuplarında kullanması halinde olduğu gibi değer ve zarar unsuru mevcut olmakla birlikte, örf ve adet tarafından müsamaha ile bakılmaktadır. Böyle bir durumda hakim zimmetin konusunu dikkate alarak bilirkişiye müracaat edecek, müsamaha sınırının aşıp aşılmayacağını araştıracaktır. Bu gibi hallerde ceza kanununun veya diğer kanunların örf adete muhalif olmasına önem verilmez. Aksi düşünce memur ve memur kabul edilen kimselerin çoğunluğunu zimmetle suçlu hale getirmiş olur. Doktrinde bazı yazarlar ise hukuka aykırılığı ortadan kaldıran şeyin idarenin rızası olduğunu ifade etmektedirler[38]. Bu durumu TCK'nın 249. Maddesinin gerekçesinde "zimmete geçirilen malın değerinin çok az olması durumunda, bu tasarruf, hoşgörüyü karşılanabilir" şeklinde belirtilmiştir.

Madde gerekçesinde bulunan bu görüşün hukuksal dayanağı böyle bir örnekte fiilin toplumsal uygunluğu teorisine göre hukuka aykırı olmadığı ya da failin haksızlık içeriğinin ceza gerektirici boyutta olmadığıdır[39].

5-SUÇUN HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ

5.1-Amirin Emrini İfa

Hukuka uygunluk sebeplerinden amirin emrinin, hukuka uygunluk sebebi sayılabilmesi için meşru olması gerekir. Zimmet suçu açısından amirin emri hukuka uygunluk nedenleri arasında yer almaz. Böyle bir emir vermiş olan amir iştirak kaidelerine göre ve azmettiren sıfatı ile memurla birlikte cezalandırılması gerekir. Bu durumlarda amirin ayrıca memur üzerinde denetim ve sorumluluğu olduğundan memurun eylemine asli maddi katılıda bulunan ya da duruma göre azmettiren sıfatıyla memurla birlikte cezalandırılması gerekecektir.

6-ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

6.1-Teşebbüs

Zimmet suçu zimmete geçirme fiillerinin tamamlandığı anda gerçekleşir. Ancak örneğin avans olarak alınan paralar yönünden zimmetin tamamlanması, mahsubun yapılacağı zamanı gösteren hükümlere göre belirlenecektir. Bu fiilin tamamlanması için zimmete geçirme fiilinin bir zarara neden olup olmaması önemli değildir. Çünkü zimmet fiili ile devlet memurlarının dürüstlüğüne ilişkin ve devlete ait olan menfaat ihlal edilmiş olacaktır. Buna ayrıca maddi zararın eklenmesi, sadece cezanın tayinine etkili olabilir. Misli şeylerde aynen iade değil de misli iade söz konusu olduğundan bu tür şeyler yönünden zimmetin tamamlanma anı şeyin iade edilmesi gerektiği andır.

Zimmet suçunda mal edinen bir miktar para ise ve kamu görevlisinin bu paraya belli bir süre sonunda görevi gereği bir yere teslim etmesi gerekli ise, vade gelmeden suç tamamlanmaz. Teslim geciktiği takdirde suç tamamlanır.

Zimmet suçunun neticesi harekete bitişik suçlardandır ve böyle olunca da zimmete geçirme ve mal edinme hareketleri yapılır yapılmaz netice meydana gelmektedir[40]. Bu sebepten dolayı zimmete geçirme ve mal edinme fiilinden önce yapılan hareketlerin hazırlık hareketleri olduğu ve zimmet suçuna teşebbüsün mümkün olamayacağı ileri sürülmüştür.

Kanunumuz, suça teşebbüs halinde ceza indirimini öngörmüştür. Bu indirim 765 sayılı TCK 61 ve 62. Maddesine göre tam teşebbüste tamamlanmış suça, eksik teşebbüs ise tam teşebbüse göre daha az bir ceza şeklinde öngörülmüşken, TCK'da eksik ve tam teşebbüs ayrımına son verilmesi nedeniyle kanunda öngörülen oranlarda olmak üzere tamamen hakim taktirine bırakılmıştır. Nitekim TCK 35/2'de teşebbüs halinde cezada uygulanacak indirim miktarı gösterilmiştir.

6.2-İçtima

Zimmet suçunda, içtima kuralları ile ilgili olarak genel hükümler uygulanır. Fakat zimmet suçunun oluşması durumunda, özel hüküm-genel hüküm ilişkisi nedeniyle kamu görevlisinin TCK 257. Maddede yer alan görevi kötüye kullanma suçundan ötürü ayrıca cezalandırılması mümkün olmaz[41]. Ancak memur değişik zamanlarda değişik kastlar altında zimmet ve görevi kullanma suçlarını işlerse iki ayrı suçun varlığı kabul edilebilir. Bu doğrultuda gerçek içtima kuralları gereği iki ayrı suçtan ceza

verilebilir. Aynı suç işleme kararına bağlı olarak birden çok zimmet suçu işlenirse, TCK 43. Madde gereği zincirleme suç hükümleri uygulanacaktır. Fiillerden birkaçı nitelikli zimmet, bir kaç basit zimmet teşkil etse de durum değişiklik arz etmez. Bir suçun nitelikli haliyle basit hali zincirleme suç ilişkisine girebilir[42].

6.3-İştirak

Zimmet suçunda iştirak ile ilgili olarak özel bir düzenleme yoktur. Zimmet suçu yapısı itibariyle iştirakin her türüne elverişlidir. Bu suça gerek memur olanlar gerekse memur olmayanlar tarafından iştirak edilebilir. Ancak memur olmayan kimseler tarafından iştirak edilebilmesi için iştirak eden şerikin faili memur olarak bilmesi gerekir[43]. Bu duruma 5237 sayılı TCK'nın 40/2. Maddesinde bağlılık kuralı başlığı altında değinilmiş olup, "Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur." şeklinde düzenlenmiştir.

7-ZİMMET SUÇUNA TESİR EDEN SEBEPLER, YAPTIRIM, KOVUŞTURMA.

7.1-Zimmet Suçuna Etki Eden Nedenler

7.1.2-Haifletici Sebepler

7.1.2.1-Hafif Zarar

5237 sayılı TCK'nın 249. Maddesinde zimmet suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle verilecek cezanın indirileceği hükme bağlanmıştır.

Zararın tespit edilmesinde hakim somut olayın özelliklerine göre gerekli araştırmayı yaparak zararlar verilmesi gereken ceza arasındaki bağlantıyı yapacaktır. Ayrıca hakim değeri belirlerken mağdurun veya failin veya kendisinin değer ölçülerine göre hareket etmemeli, normal vatandaşın ölçülerine göre bir değer azlığını belirlemelidir. Çünkü fail, mağdur veya hakim hayata görüşü ve kriterlerinin ölçü alınması halinde objektiflikten uzaklaşma ihtimali doğar. Uygulamada Yargıtay 765 sayılı TCK dönemlerinde hafif ve pek hafif kriterini uygularken kendine göre kriterler belirleyerek ve hakimlerin takdir yetkisine müdahale ederek oranlar belirlediği ve uygulamadaki istikrarı bu yöntemle sağladığı görülmektedir. Burada zararın miktarını belirlerken suçun işlendiği dönemdeki zarar dikkate alınmakta, gecikme faizi, kurumun gerçek zararı gibi kriterlerin bu değer tespit edilmesinde dikkate alınmadığı görülmektedir[44].

Zimmet suçunu işleyen memurun önceden teminat ya da kefalet akçesini yatırmış olmasının, zimmete geçirilen miktarın teminat miktarından az olsa dahi zimmet suçunun oluşmasını engellemez. Burada yatırılan teminatın önceden yapılan bir iade olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Burada teminatın mahsup edilmesi durumunda zararın hafif olması haifletici sebepler indirim sebebi olarak uygulanmaz. Ancak diğer unsurların bulunması şartıyla zararın ödenmesi olarak kabul edilerek verilecek cezada indirim yapılabilir.

Yargıtay'ın uygulamasında 1993 tarihli vermiş olduğu kararlarında iddianame düzenlenmeden önce yapılan ödemeler kovuşturma yapılmadan önce sayılmalı ve failin cezasının yarısı indirilmelidir[45]. Daha sonra verdiği kararlarında ise hakim iddianameyi havale etmeden önce ödeme yapılması halinde ödemenin yapılması halinde indirim uygulanabilecektir[46]. Failin zimmetine geçirdiği miktarı kovuşturma yapılmadan önce tamamen ödemediği halde duruşmalar sırasında tekrar zimmeti çıkar bunu

da öder ise kovuşturma başlamadan önce ödemiş gibi indirimden yararlanacağına ilişkin Yargıtay kararları mevcuttur[47].

Hükümden verilmeden önce de ödemenin yapılması durumunda kanun koyucu tarafından indirim sebebi konulmuş olup, buradaki kesinleşmesi, sanığın yokluğunda veya yüzüne karşı verilmiş olması önemli değildir. Önemli olan hüküm verilmeden önce verilmiş olmasıdır.

7.1.2.2-Etkin Pişmanlık

5237 sayılı TCK'nın 248. Maddesinin birinci fıkrasında zimmet suçundan dolayı soruşturmaya başlamadan önce, durumu soruşturmaya yetkili makamlara haber vererek, zimmete geçirilen malın aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tanzim edilmesi halinde, verilecek cezanın 2/3'ünün indirileceğini belirtmiştir. Aynı maddenin 2. Fıkrasında ise, etkin pişmanlığın soruşturma başladıktan sonra ve fakat henüz kamu davası açılmadan önce gösterilmesi de mümkündür. Bu durumda, zimmetine geçirdiği malı aynen iade eden veya uğranılan zararı tamamen tanzim eden kişiye verilecek cezanın yarısı indirilir. Ancak bunun için aynen iade veya tanziminin gönüllü olması gerekir. Etkin pişmanlığın ilk hükmü verilmesinden önce gerçekleşmesi halinde ise verilecek cezanın 1/3'ü indirilir.

7.1.2.3-Kullanma Zimmeti

Zimmet suçunda failin mal edinme dürtü ve güdüsüne sahip olmaksızın geçici bir süre için malı kullanmakta olduğu ve bu kullanmanın malın tahsis yönünde kullanılmasına engel olmalı veya malın tahsisine engel çıkarmalıdır[48].

5237 sayılı TCK'nin 247/3. fıkrasında kullanma zimmetine ilişkin düzenleme getirmiştir. Buna göre, zimmet suçunun, malın geçici bir süre kullanıldıktan sonra iade edilmek üzere islenmesi halinde, verilecek cezanın yarı oranına kadar indirilebileceğinden bahsedilmiştir. Kullanmanın salt belirli bir süreyle sınırlı olmasının, zimmetin oluşumuna engel olmayacağı yönündeki kabulden kaynaklanmaktadır. Ama bu durumda hukuka aykırılık 247/1-2. Fıkralara oranla daha az olduğundan hafifletici sebep olarak kabul edilmiştir. Kullanma ile failin kendisine veya başkalarına yarar sağlamayı amaçlaması gerekir. Failin malı kullandıktan sonra iade etmiş olması gerekmektedir. Ancak iade keyfiyetinin zimmet eyleminin haber alınmamasından önce olması gerekir. Eğer zimmet eyleminin haber alınmasından sonra mal iade edilmiş ise bu durumda 248/1. Fıkroda öngörülen etkin pişmanlık hükümleri uygulanır ve eylem kullanma zimmeti değil de basit zimmet suçunu oluşturur. Kullanma zimmeti yasal anlamda 5237 sayılı TCK'da karşılığını bulmakta iken 765 sayılı TCK döneminde de Yargıtay kararlarında kabul edilen bir zimmet türü idi. Yüksek mahkeme kullanma zimmeti halinde bazı kararlarında, eylemin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğunu kabul etmekte, bazı kararlarında da zimmete geçirilen, kullanılan miktar açısından zimmet suçunun oluştuğunu kabul etmekte idi. Kısacası fiilde zimmete geçirme kastının bulunmaması halinde eylemi kullanma zimmeti olarak nitelendirebileceğiz.

7.2-Kovuşturma

Ceza soruşturmalarında özel soruşturma usulleri belirli alanlarda öngörülmüş olup, memurlar hakkında da memurların görevleri sırasında veya görevleri dolayısı ile suç işlemeleri halinde, 1913 yılında Osmanlı Hukuku'na giren ve Cumhuriyet sonrasında da uzun yıllar yürürlükte kalan "Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanunu Muvakkat" hükümlerine göre, uzun yıllar boyunca ön soruşturma idare tarafından yapılmakta idi. Pek çok aksaklıklara neden olan kanun 4.12.1999 tarihinde yürürlüğe

getiren 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yapılanması Hakkındaki Kanun ile yürürlükten kaldırılarak, suç faili memurlar hakkında 1982 Anayasa'sının 129. maddesinde benimsenen izin sistemini kabul eden bir düzenleme getirilmiştir. 1999 yılında yürürlüğe giren Memurların ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki Kanunu'nun uygulanma alanı belirlenerek bu kanunun memurların ve diğer kamu görevlilerinin "görevleri sebebiyle isledikleri" suçlar açısından uygulanacağını belirtmiş olup, bu yönüyle yeni kanun, ülkemizde bugüne kadar çeşitli kanunlarda yeri olan "görev suçu" kavramını daraltmıştır[49]. Noterlik kanununa tabi noterlerin yargılanmasında kovuşturma usulü Yargıtay'ın yeni tarihli bir kararında izlenecek usul belirtilmiştir. Bu karara göre; Noterlerin yargılanmasının 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 153, 154. maddeleri doğrultusunda Adalet Bakanlığı'nın iznine tabi olduğu açıkça belirtilmiştir.

Zimmet suçu açısından ise 1990 tarihli ve 3628 sayılı "Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 17. Maddesinde sayıldığından dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması için herhangi bir izin gerekmemektedir. Ayrıca Yargıtay son zamanlarda vermiş olduğu bir kararında başlangıçta soruşturmanın zimmet suçuna yönelik olarak yapıldığı halde soruşturma ve kovuşturma sırasında bu suçun niteliği değişerek görevi kötüye kullanma gibi izne tabi bir suç dönüşmesi durumunda soruşturma veya kovuşturma durdurulmayarak devam edilmesi gerektiği yönünde kararları vardır. Kanaatimizce, savcılık sanığın fiilini 3628 Sayılı Kanun'un 17. maddesinin 1. Fıkrası kapsamında bir suç olduğunu -örneğin, zimmet suçu olduğunu- düşünerek iddianame ile dava açar ve fakat yargılama aşamasında suçun vasfı değişerek 4483 Sayılı Kanun kapsamına giren suçlardan -örneğin, görevi kötüye kullanma- olduğu anlaşılırsa ilk derece mahkemesi CMK 223. Maddesi gereğince durma kararı vererek dosyayı idareye göndermeli ve yetkili idari merci, bu yeni suç isnadı ile ilgili soruşturma izni verdiği takdirde, yargılamaya devam etmelidir.

Zimmet suçunun soruşturması ve kovuşturması izne tabi olmadığından dolayı başka bir suçun ön incelemesinin yapan muhakkik zimmet suçunu direkt Cumhuriyet Savcısı'na ihbarda bulunma ve ilgili bilgi ve belgeleri tevdi etmek yükümlülüğündedir. Müfettiş ve soruşturmacılar soruşturma yaptıkları olaya ilişkin dosyanın Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine gerek görmediklerinde, savcılar gerekçe göstererek bu dosyayı isteyebilirler ve soruşturma açabilirler[50].

Ayrıca aynı kanun kapsamına aldığı suçların ihbar seklini bizzat düzenlemektedir. İhbar doğrudan doğruya cumhuriyet başsavcılığına yapılacak, bu konuda bir tutanak düzenlenecek tutanağın bir örneği muhbire verilecektir. Acele ve gecikemez durumlarda tutanağı düzenlenmesi sonraya bırakılabilecektir. Muhbirlerin kimlikleri ancak rızaları ile açıklanabilir. İhbar asılsız çıktığında, aleyhine kovuşturma yapılan kişinin istemi üzerine muhbirin ismi açıklanabilir[51].

3628 sayılı kanunun 19'uncu maddesinin 2'inci fıkrasına göre cumhuriyet savcısı soruşturmayı yürütürken suçun islendiğine dair deliller elde ettiğinde şüpheliden mal bildiriminde bulunmasını isteyecektir. Zimmete geçirilen malın kaçırıldığına ilişkin duyum ve deliller elde edilirse şüphelinin ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları ile gelinin ve damadından da mal bildiriminde bulunması istenilebilir. Bu kişiler yedi gün içinde mal bildiriminde bulunmak zorundadır[52]. Aynı maddenin 3. fıkrasında ise cumhuriyet savcısı zimmete geçirilen para veya mallarla ilgili tedbir alınmasını suçun islendiği veya malın bulunduğu yer mahkemesinden isteyebilir. Yine aynı maddede müsteşarlar, vali ve kaymakamlar hakkında belirtilen usul hükümlerinin uygulanmayacağını ve kendi tabi oldukları özel soruşturma ve kovuşturma yöntemine göre soruşturma ve kovuşturmanın yapılacağını belirtmektedir.

Bu kanuna göre soruşturmayı yapan cumhuriyet savcısınca istenen bilgiler özel kanunlarında aksine bir hüküm mevcut olsa bile, ilgili kişiler ile özel ve kamu kuruluşlarınca eksiksiz verilmek zorundadır.

Aksine davranış 20. maddeye göre cezalandırılacaktır.

3628 sayılı Kanunu'nun uygulanabileceği bir olay hakkında savcılar doğrudan doğruya soruşturmaya başlayacaklardır. Bunun için bir ek şart gereklidir; o da savcının soruşturmaya başladığını, kamu görevlisinin amirine ya da kanunun 8. Maddesinde sayılan mercilere bildirmesidir. Kamu görevlisinin amiri, memur hukuku kuralları astlık-üstlük çerçevesinde belirlenecektir. Kanunun 8. maddesinde merciler bir liste halinde sıralanmaktadır. Bu listede çeşitli kamu hizmeti gören kurumlar esas alınmak suretiyle bildirim yerleri öngörülmektedir[53]. Kanun bildirim yükümü getirirken, aslında temel bir değişiklik yapmaktadır. Çünkü eski 1609 sayılı kanunun "izin" yöntemi kaldırılmaktadır. 1609 sayılı kanunda, o kanun kapsamındaki suçlar için savcının kamu görevlisinin üstlerinden izin alması öngörülmüşken, 3628 sayılı kanun izin sistemini kaldırmış, bildirim sistemini getirmiştir. Bu iki kavram bir birinden çok farklıdır. İzin kavramı, bu konuda irade açıklama hakkına sahip olan bir kişi ya da makamın, herhangi bir sonucun yaratılması, kararın alınması ya da işlemin yapılmasını uygun gördüğünü, buna rıza gösterdiğini belirten bir irade beyanıdır. Oysa bildirim bu konuda muhatabı haberli kılmak anlamı taşır. Fakat izin kavramında olduğu gibi, muhatabın sonucu iradesiyle önleme olanağı yoktur[54].

Memur hakkında zimmet suçundan dolayı dava açıldıktan veya dava sonuçlandırıp karar kesinleştikten sonra, memurun iddianamenin düzenlendiği tarihten önce gerçekleştirmiş olduğu farklı bir zimmet suçunun ortaya çıkması halinde ne yapılması gerektiği uygulamada tereddütlere yol açmıştır. Yargıtay'ın yerleşmiş uygulamasına göre, iddianamenin düzenleme tarihinden önce islenmiş zimmet suçları açılan dava ile birlikte görülmeli ve müteselsilden islenip islenmediğinin araştırılması gerekir.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'nun 160. maddesinde öngörülen zimmet suçunda ise; aynı kanunun 162. maddesinde bu kanunda belirtilen suçlar yönünden soruşturma ve kovuşturma yapılması, kurum veya fon tarafından cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru mahkeme şartı niteliğindedir. Ancak 160'ıncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturmalar kurumun veya fonun yazılı bildirim üzerine veya gecikmesinde sakınca görülen hallerde resen cumhuriyet savcılarınca yapılır ve kurum ve fon haberdar edilir. Bu fıkra uyarınca yapılan soruşturmalar neticesinde açılan kamu davalarında, kurumun veya fonun başvuruda bulunması halinde, bunlar başvuru tarihinde müdahil sıfatı kazanır.

7.3- Yaptırım

Basit zimmet suçunun yaptırımını kanunda beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir.

Nitelikli zimmet halinde ceza yarı oranında artırılabacaktır.

Ayrıca 5237 sayılı TCK'nın kazanç müsadere düzenleyen 55. Maddesi gereğince, failin suç işlemek suretiyle elde ettiği gelir müsadere edilecektir.

SONUÇ

Zimmet suçu kamu idaresi aleyhine işlenen suçlar arasında önemli bir yere sahiptir. Bu suç kamu idaresinde çalışan kamu görevlilerinin ifa ettikleri görev bakımından devlete olan bağlılık duygularının en yüksek seviyede tutulması ve vatandaşların kamu görevlilerinin dürüstlüğüne olan inancını korumak, bu güvenin aleyhine işlem yapan kamu görevlisinin cezalandırılmasını gerektiren suçlardandır.

Bu suçun faili 765 sayılı TCK'da memur olarak belirtilmiş uygulamada ise kamu görevlisi olarak

nitelendirilmiş olduğu 5237 sayılı TCK uygulama ile kanun metni arasında ikilemin giderilmesi amacıyla kamu görevlisi tabirini kullanmış olup, kanunun tanımlar kısmında da bu kavramı açık bir dille ifade etmiştir. Ayrıca 5237 sayılı TCK'da zimmet suçunun konusu "mal" olarak nitelendirilerek eski kanun döneminden daha geniş ve tekrara kaçmayan ifade verilmeye çalışılmıştır. Zimmet suçunun oluşması için; kamu görevlisine usulüne uygun bir görev nedeniyle zimmete konu malın devredilmesi veya söz konusu zimmete konu malın memurun muhafaza ve denetimine bırakılması gerekmektedir. Ayrıca zimmet suçunun oluşması için; zimmete konu malın kamu görevlisi tarafından kendisine veya başkasının mülkiyetine geçirilmesi gerekmektedir. Bu işlemin yapılışı bakımından eğer mülkiyete geçirme sırasında zimmetin açığa çıkmasını önleyecek hileler yapılması durumunda eski kanun döneminde nitelikli zimmet olarak belirlenen kanunda ise zimmet suçunun ağırlaştırıcı nedeni oluşur.

5237 sayılı Türk Ceza Kanun'unun 247. maddesinde düzenlenen Zimmet Suçu açısından 765 Sayılı Kanunda döneminde düzenleme arasında gerek şekli gerek içeriksel anlamda bir kısım farklılıklar olmuş ise de; eski kanun dönemindeki uygulama ile yeni kanunun içeriğinin benzer nitelik taşıdığı ve kanunda yapılan değişikliklerle Yargıtay uygulaması ile şekillenen eski kanun yeni kanunda karşılığını bulmuş olup, bu bağlamda da eski kanun dönemindeki yeknesaklığın çözülmesi bağlamında yeni kanundaki değişiklikler yerinde olmuştur.

[1] Artuk, Mehmet Emin - Gökçen, Ahmet - Yenidünya, Ahmet Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 7. Bası, Ankara, 2006, s. 576

[2] Artuk - Gökçen - Yenidünya, s.576

[3] Donay, Süheyl, "Türk Hukukunda Zimmet", İstanbul Üniversitesi, MHAD, s.25, www.iudergi.com/tr/index.php/hukukmukayese/article/view/3100, erişim tarihi: 20.04.2012

[4] Donay, s.25

[5] Donay, s.25, Artuk - Gökçen - Yenidünya, s.576

[6] Artuk - Gökçen - Yenidünya, s.577

[7] Artuk - Gökçen - Yenidünya, s.577

[8] Artuk - Gökçen - Yenidünya, s.577

[9] Donay, s.25

[10] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.577

[11] **Donay**, s.25,26

[12] **Donay**, s.25,26

[13] **Donay**, s.26

[14] **Artuk- Gökçen - Yenidünya**, s.578

[15] **Artuk- Gökçen - Yenidünya**, s.580

[16] **Artuk- Gökçen - Yenidünya**, s.580

[17] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.582

[18] Yargıtay CGK, 24.12.1984 tarih ve 5-156/464k.

[19] Yargıtay CGK, 31.05.1965 tarih ve 5-232/228k.

[20] Aktaran, **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.582

[21] **Malkoç, İsmal - Güler, Mahmut**, Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, Ankara, 1996, s.1464

[22] **Malkoç - Güler**, s.1464

[23] **Malkoç - Güler**, s.1464

[24] **Üzülmez**, s.220

[25] **Donay**, s.43

[26] **Tezcan, Durmuş - Erdem, Mustafa Ruhan, Önok Rifat Murat**, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 5. Bası, 2007, s.103

[27] **Şen, Ersan**, Yeni Türk Ceza Kanunu yorumu, C.1, 2006, s.22

[28] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.585

[29] Yarg.5. Ceza Dairesi 2002/4513 E, 2003/3273 K., www.hukukat.com, erişim tarihi:11.04.2012

[30] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.590

[31] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.590

[32] **Meran, Necati**, Yeni Türk Ceza Kanununda Kamu Görevlisine ve Adliyeye İlişkin Suçlar, 1. Baskı, 2006, s.41

[33] **Meran**, s.42

[34] **Tezcan - Erdem -Önok**, s.719

[35] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.601

[36] **Donay**, s.42

[37] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.602

[38] **Durmuş - Tezcan - Önok**, s.734

[39] **Tezcan - Durmuş - Önok**, s.734

[40] **Donay**, s.43

[41] **Artuk - Gökçen - Yenidünya**, s.612

[42] **Tezcan - Erdem - Önok**, s.735

[43] **Tezcan - Erdem - Önok**, s.737

[44] Aktaran, **Erol, Haydar**, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, Ankara, 2007, s.2599

[45] Yargıtay 5. CD. 20.04.1993 Tarih, 1404/1694 sayılı kararı

[46] Yargıtay 5. CD. 10.02.199 Tarih, 4578/300 sayılı kararı

[47] Yargıtay 5. CD. 16.03.1993 Tarih, 319/1187 sayılı kararı

[48] **Meran**, s.70

[49] **Yurtcan, Erdener**, Ceza Yargılaması Hukuku, 12.baskı, Ankara, 2007, s.590

[50] **Yurtcan**, s.615

[51] **Yurtcan**, s.615

[52] **Yurtcan**, s.805

[53] **Yurtcan**, s.615

[54] **Yutcan**, s.616